

1 Ιουνίου 1942

Η αυτοκρατορία των Κρουπ

Το Έσεν είναι μια πόλη στην πλούσια σε άνθρακα και σιδηρομετάλλευμα Ρουρ, στη δυτική περιοχή της Γερμανίας. Εκεί, ο Φρειδερίκος Κρουπ (1787 - 1826) ίδρυσε στα 1810 ένα ασήμαντο χυτήριο. Η ζήτηση χάλυβα που υπήρχε εκείνη την εποχή, του εξασφάλισε ένα καλό εισόδημα. Ο γιος του Αλφρέδος (1812 - 1887) συνέχισε την ίδια δουλειά και, από το 1860, επεκτάθηκε στην κατασκευή κανονιών, χτίζοντας νέο εργοστάσιο. Οι Κρουπ ήταν πια μια οικογένεια μεγαλοβιομήχανων.

Ο Φρειδερίκος Αλφρέδος Κρουπ (1854 - 1903) παρέλαβε τη βιομηχανία στα 1887 και, γρήγορα, απέδειξε πως ήταν γεννημένος μάνατζερ. Προχώρησε στην κατασκευή θωράκων για πλοία σπάζοντας το αγγλικό μονοπώλιο, έστησε νέες εγκαταστάσεις στο Μαγδεμβούργο (1893), απέκτησε ανθρακωρυχεία και, το 1903, αγόρασε τα ναυπηγεία του Κιέλου. Την ίδια χρονιά, λίγο πριν να πεθάνει, μετέτρεψε την επιχείρηση σε μετοχική, με όλες τις μετοχές στα χέρια της οικογένειας. Η αυτοκρατορία είχε δημιουργηθεί. Έλειπε ο αυτοκράτορας. Βρέθηκε στο πρόσωπο ενός γαμπρού.

Η Βέρθα Κρουπ (1886 - 1957), εγγονή του Αλφρέδου, είχε πλούτη, δεν είχε τίτλους ευγένειας. Ο βαρόνος Γουστάβος φον Μπόλεν ουντ Χάλμπαχ (1870 - 1950) είχε τίτλους αλλά δεν είχε πλούτη. Παντρεύτηκαν το 1906 κι ο Γουστάβος ανέλαβε τις επιχειρήσεις Κρουπ. Έχοντας διασυνδέσεις με την οικογένεια των Χοεντζόλερν, της οποίας μέλος ήταν ο Γουλιέλμος Β', βασιλιάς της Πρωσίας και αυτοκράτορας της Γερμανίας, προχώρησε σε νέες μεθόδους διαχείρισης: Μη διστάζοντας να δωροδοκήσει όποιον χρειαζόταν, ουσιαστικά διεύθυνε τη γερμανική εξωτερική πολιτική και, μέσα από αυτήν, κατόρθωσε να δημιουργήσει πνεύμα δυσπιστίας και φόβου στην Ευρώπη. Αποτέλεσμα ήταν ένας ξέφρενος ανταγωνισμός εξοπλισμών που έκανε τις επιχειρήσεις του να θησαυρίζουν. Συνεργάστηκε με τις πολεμικές βιομηχανίες της Γαλλίας και της Αγγλίας, ίδρυσε νέα εργοστάσια στο εξωτερικό κι έφτασε, στις παραμονές του Α' Παγκόσμιου πολέμου, να διαθέτει ένα δυναμικό 80.000 εργατών.

Η λήξη του πολέμου βρήκε τον Γουλιέλμο Β' να έχει χάσει και τα δύο στέμματα. Βρήκε, όμως, την Κρουπ να απασχολεί 167.000 εργάτες και να καθιερώνει νέες μεθόδους. Η συνθήκη των Βερσαλλιών απαγόρευε να κατασκευάζονται όπλα στη Γερμανία. Ο Γουστάβος γύρισε τις βιομηχανίες στην παραγωγή «ειρηνικών προϊόντων». Στα 1927, αγόρασε μια σουηδική πολεμική βιομηχανία κι, αργότερα, δημιούργησε πολεμικές βιομηχανίες στην Ολλανδία. Στον Χίτλερ, είδε τον άνθρωπο που θα του άνοιγε κι άλλες δουλειές. Χρηματοδότησε γενναία τους ναζί και, από το 1934, ξανάγινε ο ρυθμιστής της γερμανικής εξωτερικής πολιτικής. Πια, παρήγε βαριά άρματα μάχης, κανόνια κι ό,τι χρειαζόταν σε ένα ετοιμοπόλεμο στρατό. Με την ανοχή του Χίτλερ, προχώρησε στην εντατική εκμετάλλευση των εργατών χτίζοντας κατοικίες κοντά στα εργοστάσια και ιδρύοντας πρατήρια τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, ώστε να εισπράττει πίσω με τη μορφή αγορών τα μεροκάματα που πλήρωνε.

Στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πολέμου, τα εργοστάσια Κρουπ δούλευαν ασταμάτητα για την πολεμική μηχανή του Χίτλερ. Στις αρχές του 1942, Άγγλοι και Αμερικανοί αποφάσισαν να κάνουν τους Γερμανούς να νιώσουν τον πόλεμο στη γειτονιά τους. Σχεδίασαν αεροπορικές επιδρομές με βιομηχανικούς στόχους. Ανάμεσά τους ήταν και οι εγκαταστάσεις Κρουπ, στο Έσεν. Οι επιχειρήσεις, όμως, γίνονταν νύχτα και δεν είχαν αποτέλεσμα. Μια φορά, αντί για το Έσεν, βομβαρδίστηκε άλλη πόλη. Τότε, ο αρχηγός της ΡΑΦ, σερ Νόρμαν Χάρις, σχεδίασε μια γιγάντια επιχείρηση: Την 1^η Ιουνίου 1942, χίλια αμερικανικά κι αγγλικά αεροπλάνα βομβάρδισαν το Έσεν. Η κόλαση της φωτιάς μετέτρεψε τη νύχτα σε μέρα. Ο πανικός τρέλανε τους κατοίκους. Οι Γερμανοί ένωσαν μέσα στο σπίτι τους το παγωμένο χέρι του θανάτου. Όμως, το ξημέρωμα, τα εργοστάσια Κρουπ φάνταζαν ανέπαφα.

Το τέλος του πολέμου βρήκε τον Χίτλερ νεκρό και τη Γερμανία κατεστραμμένη. Ο Γουστάβος συνέχισε να κυβερνά την αυτοκρατορία ως το θάνατό του, το 1950. Σήμερα, ο κολοσσός που λέγεται Κρουπ, κατασκευάζει προϊόντα βαριάς βιομηχανίας.

1780: Γεννιέται ο Καρλ Μαρία φον Κλαούζεβιτς, Πρώσος στρατηγός που υπηρέτησε στον πρωσικό και στον ρωσικό στρατό κατά τους ναπολεόντειους πολέμους, διάσημος για τις επαναστατικές περί στρατού ιδέες του. Το συγγραφικό έργο του άσκησε βαθιά επιρροή στο γερμανικό και στο σοβιετικό επιτελείο. Πέθανε το 1831.

1792: Το Κεντάκι εντάσσεται στην Ένωση ως η 15^η πολιτεία της.

1796: Το Τενεσί εντάσσεται στην Ένωση ως η 16^η πολιτεία της.

1946: Εκτελείται ο Ρουμάνος στρατηγός, διπλωμάτης και φιλοναζι δικτάτορας Ίον Αντονέσκου. Είχε γεννηθεί το 1882.

1947: Σε εφαρμογή του «δόγματος Τρούμαν» για την Ελλάδα, οι Αμερικανοί διαδέχονται τους Άγγλους στην «εκπαίδευση και οργάνωση του ελληνικού στρατού».

1958: Στη δίνη της κρίσης για το μέλλον των γαλλικών αποικιών στη Βόρεια Αφρική, πρωθυπουργός της Γαλλίας αναλαμβάνει ο ήρωας του Β' Παγκοσμίου πολέμου, στρατηγός Σαρλ ντε Γκολ, επικεφαλής κυβέρνησης εθνικής ανάγκης.

1972: Το Ιράκ εθνικοποιεί τις ξένων συμφερόντων πετρελαιοπηγές του.

1973: Η χούντα των συνταγματαρχών καταργεί τη μοναρχία και ανακηρύσσει την Ελλάδα δημοκρατία. Ο «αντιβασιλιάς» Γεώργιος Παπαδόπουλος γίνεται «πρόεδρο δημοκρατίας».

1979: Λήγει η 89χρονη κυριαρχία των λευκών στη Ζιμπάμπουε (πρώην Ροδεσία).

1990: Οι πρόεδροι των ΗΠΑ, Τζορτζ Μπους, και της Σοβιετικής Ένωσης, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, υπογράφουν συμφωνία για τον τερματισμό της παραγωγής χημικών όπλων.

1997: Με τον δεύτερο γύρο, ολοκληρώνεται στη Γαλλία ο θρίαμβος της Αριστεράς στις γενικές εκλογές που προκάλεσε ο κεντροδεξιός πρόεδρος, Ζακ Σιράκ. Ο σοσιαλιστής ηγέτης, Λιονέλ Ζοσπέν, αναλαμβάνει πρωθυπουργός. Ο Πρόεδρος Σιράκ που υποχρεώνεται σε συγκατοίκηση και ο πρωθυπουργός Αλέν Ζιπέ που αποχωρεί, είχαν εκλεγεί το 1995.

2001: Στην πρωτεύουσα του Νεπάλ, Κατμαντού, ο διάδοχος του θρόνου πρίγκιπας Ντιπέτρα εκτελεί τον βασιλιά πατέρα του, Μπιρέντρα, τη μητέρα του, δυο αδέρφια του και έξι ευγενείς και αυτοπυροβολείται. Παρ' ότι σε κώμα, ανακηρύσσεται βασιλιάς αλλά την επομένη υποκύπτει στα τραύματά του. Αιτία της τραγωδίας προβλήθηκε η αντίθεση του βασιλικού ζεύγους στον γάμο του Ντιπέτρα με κοινή θνητή.

2005: Με το 61,6% των κατοίκων της να ψηφίζει «όχι», η Ολλανδία γίνεται η δεύτερη μετά τη Γαλλία χώρα που απορρίπτει τη συνθήκη για το σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2008: Στις αιματηρές πρόωρες εκλογές απροκάλυπτης βίας και νοθείας στα Σκόπια, ο Γκρουέφσκι πετυχαίνει μεγάλη νίκη αλλά χάνει την έξωθεν καλή μαρτυρία, καθώς Αμερική και Ευρώπη τον καταγγέλλουν.

2009: Ο ανακριτής της υπόθεσης των μαύρων ταμείων της Siemens, Ν. Ζαγοριανός, εκδίδει εντάλματα σύλληψης της συζύγου και των παιδιών του φυγόδικου Χρ. Καραβέλα, «για συνέργεια σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα»! Οι νομικοί μιλούν για εκδικητική πράξη.

2018: Στην Ισπανία, υπερψηφίζεται πρόταση μομφής ενάντια στην συντηρητική κυβέρνηση Μαριάνο Ραχόι (κυβερνούσε από το 2011). Την διαδέχεται το σοσιαλιστικό κόμμα του Πέδρο Σάντσεθ.

Η 1^η Ιουνίου στον πολιτισμό

1 Ιουνίου 1840

Η σειρήνα του Λορελάι

Ο μεγάλος βράχος Λορελάι, στις όχθες του ποταμού Ρήνου, στη Γερμανία, παράγει μια παράξενη ηχώ που δημιούργησε ένα θρύλο. Υπήρχε, λένε, στην περιοχή ένα όμορφο κορίτσι, βαθιά ερωτευμένο. Ο καλός της, όμως, αποδείχτηκε άπιστος. Απελπισμένο, το κορίτσι ανέβηκε στον βράχο και ρίχτηκε στα ορμητικά στο σημείο εκείνο νερά του Ρήνου. Δεν πνίγηκε αλλά μεταμορφώθηκε σε σειρήνα. Όπως οι σειρήνες της ελληνικής μυθολογίας παράσερναν τους ναυτικούς με το τραγούδι τους και τους οδηγούσαν στον θάνατο, έτσι και η σειρήνα του Ρήνου γοήτευε τους ψαράδες και τους οδηγούσε στην καταστροφή.

Στα 1778 (9 Σεπτεμβρίου), σε ένα χωριό κοντά στο Κόμπλεντζ της Γερμανίας, γεννήθηκε ο Κλέμενς Μπρεντάνο. Εξελίχθηκε σε σπουδαίο λογοτέχνη, έναν από τους ιδρυτές της ρομαντικής σχολής της Χαϊδελβέργης (δεύτερη φάση του γερμανικού ρομαντισμού) που έδωσε έμφαση στην ιστορία και τη λαογραφία της Γερμανίας. Ο βράχος Λορελάι βρίσκεται κοντά στη γενέτειρά του. Έμαθε τον θρύλο και τον περιέλαβε σε μυθιστόρημά του που εκδόθηκε ανάμεσα στα 1800 και 1802.

Ο Κρίστιαν Γιόχαν Χάινριχ Χάιν γεννήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 1797, στο Ντίσελντορφ της

Γερμανίας. Εξελίχθηκε σε ποιητή παγκόσμιας φήμης. Στα 1827, δημοσίευσε το αριστούργημά του, «Το βιβλίο των τραγουδιών». Ένα από τα ποιήματά του αναφέρεται στον θρύλο του βράχου Λορελάι. Στα επόμενα χρόνια, περισσότεροι από 25 συνθέτες μελοποίησαν το ποίημα αυτό. Ένας από αυτούς, ήταν ο Ρόμπερτ Σούμαν (γεννήθηκε στις 8 Ιουνίου 1810, στη Σαξονία). Ολοκλήρωσε τη σύνθεσή του, «Ο έρωτας του ποιητή», τον κύκλο τραγουδιών του Χάινριχ Χάιν, την 1^η Ιουνίου του 1840.

Ο Κλέμενς Μπεντάνο πέθανε στις 28 Ιουλίου 1842. Ο Χάινριχ Χάιν στις 17 Φεβρουαρίου 1856. Τέσσερις μήνες αργότερα, στις 29 Ιουλίου 1856, πέθανε και ο Ρόμπερτ Σούμαν.

1801: Γεννιέται ο Μπρίγκχαμ Γιανγκ, Αμερικανός ηγέτης των μορμόνων. Διαδέχτηκε τον Τζόζεφ Σμιθ και το 1847 οδήγησε τους ομόθρησκους στη δημιουργία της αποικίας τους, Γιούτα, σήμερα μια από τις ΗΠΑ. Πέθανε το 1877.

1880: Λειτουργεί το πρώτο τηλέφωνο για δημόσια χρήση, στο Νιου Χάβεϊ των ΗΠΑ.

1907: Γεννιέται ο Φρανκ Γουίτλ, Βρετανός σχεδιαστής του πρώτου αγγλικού αεριωθούμενου «Γκλόστερ Ε 28/39», που πέταξε πρώτη φορά στις 15 Μαΐου 1941.

1926: Γεννιέται η Μέριλιν Μονρόε (Νόρμα Τζιν Μόρτενσαλ), Αμερικανίδα σταρ του

κινηματογράφου και τραγουδίστρια («Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Οι αταίριαστοι», «Πώς να παντρευτείτε έναν εκατομμυριούχο» κ.ά.).

2008: Σε ηλικία 72 χρόνων, πεθαίνει στο Παρίσι ο διάσημος σχεδιαστής υψηλής ραπτικής, Υβ Σεν Λοράν, ο «Μότσαρτ της Μόδας», όπως είχε αποκληθεί. Είχε γεννηθεί την 1^η Αυγούστου 1936.

2018: Σε ηλικία 81 χρόνων, πεθαίνει ο άλλοτε διεθνής παίκτης του Ολυμπιακού και της εθνικής Ελλάδας, Κώστας Πολυχρονίου. Στις 4 Ιουλίου 1961, είχε με μεγάλη επιτυχία αντιμετωπίσει τον διάσημο Πελέ, στην νίκη του Ολυμπιακού επί της φημισμένης Σάντος με 2 - 1.